

גורל – מערכת על טבעי
מ. נבון

אסתר פרק ט פסוק כו

על כן קראו לימים האלה פורים על שם הפור..

אסתר פרק ג פסוק ז

בחדש הראשון הוא חדש ניסן בשנת שתים עשרה למלך אחשורוש הפיל פור הוא הגורל לפני המן
מיום ליום ומחדש לחדש שנים עשר הוא חדש אדר:

גאון מווילנא

יום הכיפורים = יום כ"פורים"

י"ג באדר - רציני

ויקרא פרק טז פסוק ח

ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד ליקוק וגורל אחד לעזאזל:

תלמוד בבלי מסכת יומא דף טב עמוד א

משנה. שני שעירי יום הכפורים מצותן שיהיו שניהן שוין במראה ובקומה ובדמים ובלקיחתן
כאחד.

רש"י ויקרא פרק טז פסוק ח

(ח) ונתן אהרן על שני השעירים גרלות - מעמיד אחד לימין ואחד לשמאל, ונותן שתי ידיו בקלפי
ונוטל גורל בימין וחברו בשמאל, ונותן עליהם, את שכתוב בו לשם הוא לשם, ואת שכתוב בו
לעזאזל משתלח לעזאזל:

רש"י ויקרא פרק טז פסוק ח

עזאזל - הוא הר עז וקשה, צוק גבוה, שנאמר (פסוק כב) ארץ גזרה, חתוכה:

R. Soloveitchik, "Man is Vulnerable" (Reflections V.1, p.45)

God forgives man's sinfulness precisely because He acknowledges human vulnerability to changing fortunes, pressing circumstances, and the intrusion of the unexpected.... The mitigation of His judgment is due to God's recognition that man is subject to pressures and temptations, and is gullible, easily persuaded.... One individual may be saintly because he was reared in noble surroundings; another succumbs to evil because his home background lacked moral instruction and inspiration.

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לג עמוד ב

ואמר רבי חנינא: הכל בידי שמים - חוץ מיראת שמים.

י"ד באדר - פרוע

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ז עמוד ב

אמר רבא: מיחייב איניש לבסומי [להשתכר ביין] בפוריא **עד דלא ידע** בין ארור המן לברוך מרדכי.
רבה ורבי זירא עבדו סעודת פורים בהדי הדדי, איבסום [נשתכרו], קם רבה שחטיה לרבי זירא.
למחר בעי רחמי ואחייה. לשנה אמר ליה: ניתי מר ונעביד סעודת פורים בהדי הדדי! - אמר ליה:
לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא.

שולחן ערוך אורח חיים סימן תרצה סעיף ב
חייב אינש לבסומי בפורי'א עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. הגה: וי"א דא"צ להשתכר כל כך, אלא שישתה יותר מלימודו וישן.

ביאור הלכה סימן תרצה ד"ה * חייב אינש
חייב אינש וכו' - וא"ת האיך יחייבו חז"ל מה שנוזכר בתורה ובנביאים בכמה מקומות השיכרות למכשול גדול וי"ל מפני שכל הניסים שנעשו לישראל בימי אחשורוש היו ע"י משתה כי בתחלה נטרדה ושתי ע"י משתה ובאה אסתר וכן ענין המן ומפלתו היה ע"י משתה ולכן חייבו חכמים להשתכר עד כדי שיהא נזכר הנס הגדול בשתיית היין. ומ"מ כ"ז למצוה ולא לעכב [א"ר]:

תלמוד בבלי מסכת עירובין דף סה עמוד א
אמר רבי חייא כל המתיישב ביינו [ששותה יין ואין דעתו מטרפתו] - יש בו דעת שבעים זקנים, יין יתן בשבעים אותיות, וסוד ניתן בשבעים אותיות, נכנס יין יצא סוד.

שפת אמת מסכת עירובין דף סה עמוד א
בגמ' נכנס יין יצא סוד ע"י פי רש"י ולולי דבריו נראה כפשוטו דהשותה במדה מפקח ופותר החכמה הצפונה בלב לכן אמר רבא בהוריות (י"ג ב) חמרא וריחני פקחין:

Mark Twain, The Complete Works of Mark Twain, p.286

If the statistics are right, the Jews constitute but one percent of the human race. It suggests a nebulous dim puff of stardust lost in the blaze of the Milky Way. Properly the Jew ought hardly to be heard of; but he is heard of, has always been heard of. He is as prominent on the planet as any other people . . . His contributions to the world's list of great names in literature, science, art, music, finance, medicine, and abstruse learning are also away out of proportion to the weakness of his numbers. He has made a marvelous fight in this world, in all the ages; and he has done it with his hands tied behind him. . . The Egyptian, the Babylonian, and the Persian rose, filled the planet with sound and splendor, then faded to dreamstuff and passed away, the Greek and the Roman followed, and made a vast noise, and they are gone; other peoples have sprung up and held their torch for a time, but it burned out, and they sit in twilight now, or have vanished. The Jew saw them all, beat them all, and is now what he always was, exhibiting no decadence, no infirmities of age, no weakening of his parts, no slowing of his energies, no dulling of his alert and aggressive mind. All things are mortal but the Jew; all other forces pass, but he remains. What is the secret of his immortality?

הכל בר מוות חוץ מהיהודי, כל הכוחות האחרים עוברים, והוא נשאר. מה הסוד של אלמותיותו?

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צז עמוד ב
אמר רב: כלו כל הקיצין, ואין הדבר תלוי אלא בתשובה ומעשים טובים. ושמואל אמר: דיו לאבל שיעמוד באבלו. כתנאי, רבי אליעזר אומר: אם ישראל עושין תשובה - נגאלין, ואם לאו - אין נגאלין. אמר ליה רבי יהושע: אם אין עושין תשובה - אין נגאלין; אלא, הקדוש ברוך הוא מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות **כהמן**, וישראל עושין תשובה ומחזירין למוטב.